

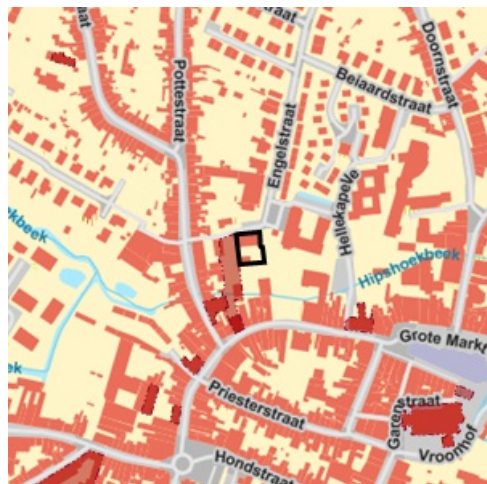
Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2021-0376967	Datum opzoeking:	29/06/2021
Referentienummer:	21VK0576-1	Zoekdata:	33021F0087/00P000
Perceel:	33021F0087/00P000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Poperinge afdeling POPERINGE 1 AFD, sectie F met perceelnummer 0087/00P000 [33021F0087/00P000]

Informatievraag: beschermd onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Talbot House met tuin:** (detail zie bijlage)

Legende

- Cultuurhistorische landschappen
- Archeologische sites
- Stads- en dorpsgezichten
- Monumenten
- Overgangszones

Informatievraag: vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Historische stadskern van Poperinge:** (detail zie bijlage)
- **Talbot House:** (detail zie bijlage)

Legende

- Landschapsatlas
- Historische tuinen en parken
- Houtige beplantingen
- Archeologische zones
- Bouwkundig erfgoed - gehelen
- Bouwkundig erfgoed - relictten

Informatievraag: wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Historische stadskern van Poperinge:** Archeologisch (detail zie bijlage)
- **Talbot House met tuin:** Bouwkundig (detail zie bijlage)

Legende

■ Historische tuinen en parken	□ Houtige beplantingen
□ Archeologische zones	□ Landschapatlas
□ Bouwkundig erfgoed - gehelen	● Orgels
▲ Bouwkundig erfgoed - relict	

Informatievraag: Unesco werelderfgoed

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

□ Bufferzones
□ Kernzones

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

Onroerend erfgoed wordt beschermd omdat het van grote waarde is voor de gemeenschap. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Het onroerend erfgoeddecreet voorziet vier mogelijke beschermingsstatuten;

1. een beschermd monument
2. een beschermd cultuurhistorisch landschap
3. een beschermd stads- of dorpsgezicht
4. een beschermde archeologische site

Geïnteriseerd onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Daarnaast zijn er ook enkele thematische inventarissen gerealiseerd: over historische tuinen en parken, houtige beplantingen met erfgoedwaarde en orgels.

Geïnteriseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met bepaalde rechtsgevolgen, die verschillen naargelang de inventaris.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet in de vaststelling van minstens vijf inventarissen:

- De inventaris van het bouwkundig erfgoed
- De landschapsatlas
- De inventaris van de archeologische zones
- De inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde
- De inventaris van historische tuinen en parken

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel vijf beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette en de volledige Brugse binnenstad.

Informatieverplichting

Iedereen die **een beschermd onroerend erfgoed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar dient in de publiciteit én in de onderhandse en authentieke akte vermelden dat het om een beschermd goed gaat, en wat de precieze rechtsgevolgen daarvan zijn.

Iedereen die **een geïnteriseerd onroerend goed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar, moet dit niet in de publiciteit vermelden, maar wel in de onderhandse en authentieke akte, alsook de precieze rechtsgevolgen die aan de opname verbonden zijn door een verwijzing naar hoofdstuk 4 van het Onroerenderfgoeddecreet op te nemen.

Archeologie

Op percelen die in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site gelegen zijn of die in een archeologische zone gelegen zijn die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones dient de archeologieregelgeving te worden nageleefd. Zorg dat je het correcte traject volgt bij vergunningsaanvragen.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: 21VK0576-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Poperinge afdeling POPERINGE 1 AFD, sectie F met perceelnummer 0087/00P000 [33021F0087/00P000]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd monument: Talbot House met tuin

Beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies [clubhuizen](#), [herenhuizen](#), [tuinen](#)

Stijl

Datering [vierde kwart 18de eeuw](#), [vierde kwart 19de eeuw](#)

Beschrijving

Het Talbot House met tuin te Poperinge, is beschermd als monument.

Waarden

Het Talbot House met tuin en slessorium, is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Historische waarde

in casu *architectuurhistorische waarde*:

Deze herenwoning met bijhorende voormalige huidenvetterij zadelmakerij en hoppemagazijn - reeds beschermd als monument bij M.B. 23 november 1998 - is typologisch interessant. Het betreft een voorbeeld van een ambachtelijke site in het kleinstedelijk centrum Poperinge vanaf de 18de- tot het begin van de 20ste eeuw, waar wonen en werken nog nauw met elkaar verweven waren. Als zijnde in kern een 18de-eeuws herenhuis dat in verbinding stond met de zadelmakerij; dat later dienst doet als huis van een bankier en hophandelaar.

Als zijnde een imposant herenhuis in kern opklimmend tot circa 1728, uitgebreid in circa 1880 met een veranda en een bovenverdieping met nieuw dak en voorzien van een lijstgevel in second-empire stijl. Laatstgenoemde wordt getypeerd door verzorgd pleisterwerk met uitgewerkte ornamentiek en een geaccentueerde deurpartij met een arduinen deuromlijstingen en een beglaasde deur voorzien van gestileerd hekwerk. Het herenhuis behield zijn 18de-eeuwse dubbelhuis plattegrond met traphal getypeerd door een bordestrap met trappaal verfraaid met hopenranken en een muurnis gevat tussen twee paneeldeuren Voorts, een verzorgde, voornamelijk 19de-eeuwse interieur aankleding, welke onder meer wordt getypeerd door: uitgewerkte stucplafonds, marmeren schouwmantels met neoclassicistische vormgeving, (vleugel-) deuren met paneelwerk en een geprofileerd encadrement, en een uitgewerkte veranda.

Sociaal-culturele waarde

Als zijnde een belangrijk relict van de Britse aanwezigheid tijdens de Eerste Wereldoorlog, dat tot heden een internationale uitstraling geniet. In het Talbot House werd in 1915 een Britse soldatenclub gevestigd in opdracht van de Britse legerleiding. Poperinge is op dat moment een draaischijf van de Britse sector, als eerste stad achter de leperse frontstreek. Van 1915 tot de lente van 1918 is het Talbot House een van de belangrijkste instellingen van het Britse leger. Meer dan een gewone soldatenkantine bood het huis rust en vrede te midden van het oorlogsgeweld. De verschillende noden van de soldaat met rust bepaalden het gevarieerde activiteitenprogramma: de teabar, het winkeltje, de piano, de bibliotheek, de schrijfkamer, waar vele brieven naar het thuisfront werden opgesteld.

Als groene ruimte bood de tuin tijdens de oorlog een oase van rust en een romantiserend thuisfront voor de Engelse soldaat tussen twee oorlogsmisseries aan het verwoeste front. Uit tal van brieven en beschrijvingen kunnen we de tuin van toen reconstrueren. Het historisch belang van de tuin voor de totale site vinden we ook terug in de bronnen uit die periode. De Upper Room, of de zolderkapel was het voornaamste oord van rust en zielsvrede in dit grote huis.

Na de oorlog in 1929 wordt het huis aangekocht door Toc H- beweging, een internationale, caritatieve beweging met christelijke grondslag welke haar oorsprong vindt in het Talbot House. Tot op heden blijft het Talbot House binnen deze organisatie fungeren als een soort bedevaartsoord en een internationaal centrum voor vrede en verbroedering. In het kader van deze nieuwe functie werd in 1933 het badhuis in de tuin gebouwd, Slessorium genaamd naar Major Paul Slessor.

Het huis bevat daarenboven een rijke verzameling aan cultuurgooederen confer lijst in bijlage, die een belangrijke schakel vormt in het verhaal van het Talbot House en van de Toc H beweging en die mede de socio-culturele waarde van het pand bepaalt.

Industrieel-archeologische waarde

Als zijnde de kelder van een 18de-eeuwse zadelmakerij, gelegen naast de heden overwelfde Bommelaarsbeek.

Is de aanduiding van

- **Gasthuisstraat 43 (Poperinge)** Herenhuis met second-empire-inslag, uit het derde kwart van de 19de eeuw. Vanaf eind 1915 fungeerde het huis als soldatenclub opgericht door de Britse aalmoezeniers Neville Talbot en P.B. Clayton, en genoemd naar de jong gesneuvelde broer van de eerstgenoemde. Na de Eerste Wereldoorlog groeide deze uit tot de internationale Toc H-beweging, met als sleutelwaarden pluralisme, verdraagzaamheid en wederzijds respect.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/14143>

Beschermingbesluiten

- [Talbot House met tuin, slessorium en cultuurgoeederen - https://id.erfgoed.net/besluiten/4207](https://id.erfgoed.net/besluiten/4207)
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgestelde inventaris

Vastgestelde archeologische zone: Historische stadskern van Poperinge

Vastgestelde archeologische zone

Beknopte karakterisering

Typologies [steden](#)

Datering [middeleeuwen](#), [nieuwe tijd](#)

Beschrijving

De historische stadskern is een immense en complexe archeologische zone die het resultaat is van een eeuwenlange intense bewoning binnen de stedelijke grenzen, meestal een omwalling. De stadsplattegrond kent een cumulatief karakter en verschillende fasen, met een oude nederzettingkern die soms teruggaat op een vroeg- of pre-middeleeuwse aanwezigheid. Voor de afbakening is in eerste instantie gekeken naar het 19de-eeuwse gereduceerde kadaster omdat dit de eerste nauwkeurige kadasterkaart is die nog een tijdsbeeld geeft van voor de industrialisering.

Is de aanduiding van

- **Poperinge (Poperinge)** Deze zone omvat de historische stadskern van Poperinge.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/11918>

Beschermingsbesluiten

- [Historische stadskern Poperinge - https://id.erfgoed.net/besluiten/5914](https://id.erfgoed.net/besluiten/5914)
Vaststellingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Talbot House

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [clubhuizen](#), [herenhuizen](#), [tuinen](#)

Stijl

Datering [vierde kwart 18de eeuw](#), [vierde kwart 19de eeuw](#)

Beschrijving

Z.g. "Talbot House" cf. uithangbord met opschrift "Talbot House 1915- ?. Every-Man's Club." Herenhuis met second-empire inslag, uit XIX c; naar verluidt gebouwd in 1875 door een hophandelaar.

Is de aanduiding van

- **Gasthuisstraat 43 (Poperinge)** Herenhuis met second-empire-inslag, uit het derde kwart van de 19de eeuw. Vanaf eind 1915 fungeerde het huis als soldatenclub opgericht door de Britse aalmoezeniers Neville Talbot en P.B. Clayton, en genoemd naar de jong gesneuvelde broer van de eerstgenoemde. Na de Eerste Wereldoorlog groeide deze uit tot de internationale Toc H-beweging, met als sleutelwaarden pluralisme, verdraagzaamheid en wederzijds respect.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/54655>

Beschermingsbesluiten

- [Besluit houdende vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed en vastgestelde lijst - https://id.erfgoed.net/besluiten/5825](https://id.erfgoed.net/besluiten/5825)

Historische stadskern van Poperinge

Beknopte karakterisering

Typologies [steden](#)

Datering [middeleeuwen](#), [nieuwe tijd](#)

Beschrijving

Algemene Beschrijving

Poperinge is gelegen in de zuidelijke Westhoek, vlak bij de grens met Frankrijk. De stad ontstaat aan de kruising van de Vleterbeek en de Romeinse weg van Cassel naar de Vlaamse kustvlakte. De Vleterbeek behoort tot het IJzerbekken en tot zandlemig Vlaanderen. Vochtige zandleem overheerst, maar er komt ook droge en natte zandleem voor en natte klei. Het centrum van de stad ligt op de kop van een rug tussen de vallei van de Bommelaarsbeek en de Vleterbeek, die in het centrum samenkomen. Planologisch behoort de zone tot het afgebakende PRUP kleinstedelijk gebied Poperinge. De zone is hierbij hoofdzakelijk aangeduid als woonzone, al komen er ook zones voor van algemeen nut en zones voor openbaar groen. Binnen het PRUP zijn tussen 2010 en 2014 zes RUP's vastgesteld.

Archeologische nota

De eerste betrouwbare vermelding van de plaats stamt uit 987, als in een document de bezittingen worden beschreven die de Sint-Bertinusabdij uit Saint-Omer in Poperinge heeft. In sommige bronnen worden vermeldingen van de stad vanaf 431 of 668 of 877 aangegeven, al zijn die bronnen twijfelachtig. Poperinge of 'Pupringahem' een vroegmiddeleeuws *inga(hem)* suffix wordt etymologisch uitgelegd als *Pupurn-inga-haim* of de woonst van de familie van Pupurn. Zeker in de 10de eeuw, maar mogelijk al vanaf de 8ste eeuw, behoort het domein Poperinge tot het bezit van de Sint-Bertinusabdij. Dit maakt de latere stad meteen tot een buitenbeentje binnen de historische steden in Vlaanderen. Ze viel niet onder het gezag van de graaf van Vlaanderen, wat meteen ook verklaart waarom er nooit in versterkingen is voorzien (Thevelin 1960; Tillie 1987).

De ligging aan een Romeinse weg doet vermoeden dat de stad teruggaat op een vroegere Romeinse nederzetting. Daar zijn tot op vandaag geen directe archeologische sporen aan toe te schrijven. De opgravingen in de valleien van de Vleterbeek, Bommelaarsbeek en Robaertbeek geven de laatste jaren in de onmiddellijke omgeving van het centrum wel een beeld van een intensief gebruikt landschap vanaf de ijzertijd. Een mogelijke 'rituele' zone uit de ijzertijd (en de Romeinse periode) op de zuidelijke oever van de Bommelaarsbeek ligt wel in het huidige stadscentrum. Het verharde wegtracé uit de Romeinse periode (de Steenstraat) werd vastgesteld in de Casselstraat en de Gasthuisstraat tijdens het opvolgen van wegwerkzaamheden in de jaren 1930 en op het einde van de 20ste eeuw (Adriaen 1939; Adriaen 1943; Dewilde e.a. 1998; Vanderlinde & Verbeek 2013; Bartholomieux, Bracke & Vanhoutte, in voorbereiding).

De oudste kern van Poperinge bevindt zich vermoedelijk in de zone, ingesloten binnen de 'driehoek' Hondstraat, Bommelaarsbeek en Vleterbeek. In deze zone kwam de eerste kerk, de Sint-Bertinuskkerk, tot stand en was ook de proosdij gelegen van de Sint-Bertinusabdij van Saint-Omer, nl. op de site die gekend staat als het Vroonhof. Dit Vroonhof zou dan mogelijk teruggaan op een nederzetting uit de vroege middeleeuwen. Hier werden in 2013 twee proefsleuvenprojecten uitgevoerd. De oudste sporen gaan echter pas terug tot de 13de of 14de eeuw en moeten in verband gebracht worden met de exploitatie van een nieuw marktplein, het huidige Burgemeester Bertenplein. In de Gasthuisstraat werd tijdens een proefsleuvenonderzoek één spoor aangesneden uit de 11de eeuw (Bartholomieux & Heyvaert, in voorbereiding; De Cleer, in voorbereiding; Krekelbergh, in voorbereiding).

Vanaf het einde van de 11de eeuw profiteert Poperinge mee van de economische groei in het graafschap Vlaanderen, waarvan de textielnijverheid de motor is. Dit resulteert voor Poperinge in stads- en marktrechten in respectievelijk 1147 en 1187, respectievelijk verkregen van graaf Diederik en Filips van den Elzas. De goede band tussen de graaf en de Sint-Bertinusabdij van Sint-Omer zal hierbij ook wel een rol gespeeld hebben (Tillie 1987).

Dankzij de textielnijverheid blijft het inwonersaantal van de stad groeien, zodat op het einde van de 13de eeuw bepaalde ingrepen noodzakelijk zijn. Tussen 1290 en 1305 worden twee nieuwe parochies opgericht, Sint-Jan en Onze-Lieve-Vrouw. Deze parochies zijn gelegen aan de voornaamste uitvalswegen: respectievelijk richting Ieper naar het oosten en richting Sint-Omer naar het westen. Daarnaast worden ook de uitvalswegen richting Veurne en Mesen, maar ook naar Belle en Sint-Winoksbergen - nu in Frankrijk - door bewoning ingenomen en ontstaat een stervormig uitgewerkt bewoningspatroon (Tillie, 1987). Archeologisch onderzoek wijst uit dat de Grote Markt pas zijn huidige omvang krijgt in diezelfde periode, waarbij de bouw van een imposante lakenhalle de rijkdom van de stad moest aantonen. De fundering van de noordelijke hallemuur werd in 2010 over ongeveer 50 m lengte aangetroffen (Trommelmans, in voorbereiding; www.co7.be).

Tot een versterking van de stad - op zijn hoogtepunt bewoond door 8.000 à 10.000 mensen - is het echter niet gekomen. Dit was te wijten aan de privileges die de Vlaamse graaf verleende aan de grote buur, de stad Ieper. Hierdoor werd het de stad, waar de graaf weinig rechten had door de macht van de Sint-Bertinusabdij, verboden versterkingen op te richten. Daarnaast werd ook de economie van de stad gefnuikt, doordat ze geen luxetextiel - zoals in Ieper - mochten vervaardigen (Tillie 1987).

De economische crisis in de 14de eeuw, gepaard gaande met sociale protesten, zorgt voor de nodige vernielingen in de regio en ook in Poperinge zelf. In de tweede helft van de 14de eeuw onderneemt de abdij pogingen om de stad nieuwe economische impulsen te geven. De Vleterbeek wordt uiteindelijk, na twee eeuwen, bevaarbaar gemaakt van de IJzer tot aan het centrum van de stad, waardoor de handel opnieuw aansterkt. Dit heeft tot gevolg dat aan de Vleterbeek en/of de Poperingevaart een handelszone ontstaat. Zo wordt een Nieuwe Markt aangelegd op het huidige Burgemeester Bertenplein en worden de achtererven aan de Veurnestraat gebruikt voor ambachtelijke activiteiten o.a. pottenbakkers en leerlooiers (Tillie 1987).

Net als de overige steden en dorpen in de regio, ondergaat Poperinge heel wat belegeringen en verwoestingen in de 15de en 16de eeuw, waardoor de stad in belang afneemt en een kleine speler wordt. Archeologisch onderzoek vanaf 2010 toont echter duidelijk aan dat het bodemarchief nog steeds belangrijk bronnenmateriaal bevat uit de nieuwe tijd. Het gaat dan vooral om ambachtelijke restanten, zoals sporen van leerlooiers, potten-, pijpen- en tegelbakkers (Tillie 1983; Tillie 1987; Bartholomieux & Bot, in voorbereiding).

Net zoals de andere steden, die de Westhoek rijk is, had ook Poperinge bepaalde religieuze infrastructuur. In het aloude Vroonhof zou de proosdij van Sint-Bertinus verrijzen. De oude is verdwenen (onder de Vroonhofstraat?), de nieuwe stond aan het Burgemeester Bertenplein. Later kwamen ook de penitenten (groeue of grijze zusters) (in de driehoek Bruggestraat, Paardemarkt en Komstraat), de recoletten (Gasthuisstraat) en de benedictinessen (Boeschepestraat) zich in Poperinge vestigen. Dit gebeurt in respectievelijk de 15de, 16de en 17de eeuw. In de Gasthuisstraat staat het gasthuis, dat zijn oorsprong kende in de 13de eeuw (Papin 2012).

Bij de burgerlijke architectuur horen alleszins het 'Steehuis', de gevangenis (rechtover de Priesterstraat) en de Stadsschaal of Hoppewaag.

Evaluatie van de bewaringstoestand en motivatie voor de afbakening

Het archeologisch onderzoek, dat sedert 2010 op verschillende plaatsen in de stad is uitgevoerd, bewijst ten overvloede dat de archeologische overblijfselen in oorspronkelijke positie aanwezig zijn en Poperinge zonder meer over een waardevol bodemarchief beschikt. De bewaringsgraad van de sporen is uitstekend. Ook al is er geen sprake van een 'zwarte' laag, zoals in de grote Vlaamse steden, toch bieden de afvalcontexten relevante en representatieve informatie, die leven en werken in een middelgrote stad duidelijk illustreert.

Aangezien er geen versterkingen werden opgetrokken, is het moeilijk de begrenzing van middeleeuws Poperinge af te lijnen. Ook de afwezigheid van oude, betrouwbare cartografische bronnen is hierbij een mankement. Enkel archeologische en historische bronnen kunnen dan ook de omvang van de stad in de middeleeuwen helpen aangeven.

Toch heeft Poperinge zich kunnen opwerken tot een, alleszins regionaal, belangrijke speler. Bij de afbakening worden dan ook alle belangrijke en relevante structuren opgenomen om middeleeuws Poperinge zo goed mogelijk af te bakenen en volledig te omvatten.

De studie van de geografische, topografische, historische en archeologische gegevens leidt tot een bundeling van gekende en potentiële elementen, die wezenlijk getuigen van de wording en evolutie van de stad. Concreet zijn de Vleterbeek en de Bommelaarsbeek, de 'Steenstraat', Sint-Bertinus (kerk, proosdij en 'Vroonhof'), de Onze-Lieve-Vrouwe- en de Sint-Janskerk, het Steehuis, de gevangenis, de Stadsschaal of Hoppewaag, het penitenten-, benedictinessen- en recolettenklooster, het gasthuis en de huizenclusters langs de uitvalswegen (Casselstraat, Duinkerkestraat, Pottestraat, Veurnestraat, Bruggestraat en Ieperstraat) de elementen, die de stad Poperinge uitmaken en een archeologische eenheid vormen.

Bibliografie

Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.

ADRIAEN H. 1939, 1943: Van het vinden der "Romeinsche Steenstrate" in Poperinghestad, *De Poperingenaar* 2.IV.1939 en 24.VI.1943.

BARTHOLOMIEUX B. & BOT B. in voorbereiding: *Archeologische opgraving Poperinge – Veurnestraat (prov. West-Vlaanderen)*.

BARTHOLOMIEUX B., BRACKE M. & VANHOUTTE C. in voorbereiding: *Archeologische prospectie Poperinge Zwijnlandstraat (prov.*

West-Vlaanderen).

BARTHOLOMIEUX B. & HEYVAERT B. in voorbereiding: *Archeologische prospectie Poperinge – Burgemeester Bertenplein* (prov. West-Vlaanderen).

DE CLEER S. in voorbereiding: *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Poperinge, Burgemeester Bertenplein 22* ('Vetten Os').

DEWILDE M. & WYFFELS F. 1998: *Archeologische activiteit in Poperinge (W.-VI.)*, ongepubliceerd rapport.

KREKELBERGH N. in voorbereiding: *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem in Poperinge, Gasthuisstraat 40-42*.

PAPINK K. 2012: *Zeven eeuwen dienstbaarheid. De gasthuiszusters in Poperinge*.

THEVELIN F. 1960: *Bijdrage tot de vroegste geschiedenis van Poperinge*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Rijksuniversiteit Gent.

TILLIE W. 1983: Potten- en pijpenbakkers in Poperinge (16e-20e eeuw), *Aan de schreef* 13.1, 3-56.

TILLIE W. 1987: *De Kroniek van Groot-Poperinge*.

TILLIE W. & COSSEY S. 1988: *Van alle markten thuis 800 jaar Vrijdagmarkt-Poperinge*, Poperinge.

TROMMELMANS R. in voorbereiding: *Archeologische opgraving Poperinge Grote Markt* (prov. West-Vlaanderen).

TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010: *Vectorisering en karakterisering van nederzettingskernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, Skar-Rapport 5, Brussel.

VANDERLINDE C.M. & VERBEEK C. 2013: *Evaluatierapport Poperinge A-13.0116, West-Vlaanderen, locatie Poperinge-Koestraat, Archeologische opgraving*.

http://www.co7.be/images/filelib/PoperingeGroteMarkt_2973.pdf. (geraadpleegd op 4 juni 2014).

Is aangeduid als

- **Poperinge (Poperinge)** Deze zone omvat de historische stadskern van Poperinge.

Omvat

- **Ieperstraat 94 (Poperinge)** De aangetroffen sporen dateerden vanaf de ijzertijd tot en met de 20e eeuw. Het gros van de sporen kon echter in de late middeleeuwen gedateerd worden.

Is deel van

- **Poperinge (Poperinge)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300515>

Talbot House met tuin

Beknopte karakterisering

Typologies [clubhuizen](#), [herenhuizen](#), [tuinen](#)

Stijl

Datering [vierde kwart 18de eeuw](#), [vierde kwart 19de eeuw](#)

Beschrijving

Locatie

Talbot House is gelegen op Gasthuisstraat 43, ten westen van de markt van Poperinge. De bezoekersingang bevindt zich langs de Pottestraat 3, aan de kant van de voormalige Concert Hall.

Historische achtergrond

In december 1915 opende aalmoezenier Philip Clayton een soldatenclub in Poperinge, in opdracht van de Britse legerleiding, die hiervoor het grote huis van de familie Coevoet huurde. Dit huis moest een oord zijn van menselijkheid, een alternatief voor het jachtige en nogal liederlijke soldatenleven in de bonte metropool die Poperinge toen geworden was. Op voorstel van kolonel Reginald May werd het huis "Talbot House" genoemd. Deze naam herdenkt Gilbert Talbot, de jongere broer van hoofdlegeraalmoezenier Neville Talbot, die sneuvelde op 30 juli 1915. Gilbert werd het symbool van de opoffering van een "gouden generatie" jonge mannen. De telegrafische code voor "T" was in die tijd "Toc", en zo werd het huis in soldatenjargon bekend onder de naam "Toc H".

Vooraf de figuur van Philip Clayton heeft het huis heel sterk getekend: Talbot House, dat voor velen zoveel ging betekenen, was vooral zijn creatie. Hij was klein en gezet, en daardoor bij iedereen gekend als 'Tubby' (het Engelse woord voor 'rond' of 'tonvormig'). En hij had zo'n innemende persoonlijkheid dat zelfs de meest verlegen persoon zich bij hem welkom en thuis voelde. Rondom zich creëerde hij een buitengewoon ontspannende en huiselijke sfeer. Talbot House was een "Every Man's Club", een huis voor iedereen. Boven de deur van Philip Claytons kamer hing het citaat: "All rank abandon ye who enter here". In die kamer, en daardoor in het hele huis, werd de strenge hiërarchie van het leger aan de kant geschoven, en verloren de klassenverschillen van de burgermaatschappij hun betekenis: de meest verschillende mensen konden elkaar in Talbot House ontmoeten, en de meest onwaarschijnlijke vriendschappen konden er opbloeien. Talbot House bood 'rust' en 'vrede' in alle mogelijke opzichten. De verschillende noden van de soldaat-met-rust bepaalden het gevarieerde activiteitenprogramma. Hij vond er zowel lichamelijke ontspanning, geestelijke rust, als spirituele herbronning, ondergebracht op de verschillende verdiepingen van het huis. Er was een tea-bar en een winkeltje op het gelijkvloers, en de tuin ("de grootste kamer van het Huis") bood aan velen de gelegenheid om de oorlog even te vergeten. In het huis stond een piano en een biljart, er werd gelachen en gezongen. Op de verdieping was een bibliotheek; en in de schrijfkamer werd menige brief naar huis geschreven. En via een heel steile trap ging het tot helemaal boven in het huis, naar de "Upper Room". In deze zolderkapel -niemand werd verplicht om er naartoe te gaan- ontvingen velen voor het eerst de Heilige Communie; velen echter ook voor het laatst...

Vanaf december 1916, en vooral in het voorjaar van 1917 -de voorbereiding van de Derde Slag bij Ieper bracht veel nieuwe Britse manschappen naar de Westhoek- werden de mogelijkheden van het hoppelmagazijn ontdekt. In de eerste plaats werden de

eucharistievieringen er georganiseerd, omdat de zolderkapel in Talbot House steeds vaker te klein bleek. Maar geleidelijk breidde de hele werking van het huis zich uit naar het magazijn, waarin een vroegrijp 'socio-cultureel centrum' werd ondergebracht. Er werd ruimte voorzien voor gezelschapsspelen, waar o.a. schaaktornooien, en 'whist drives' werden georganiseerd. Ook Sinterklaasfeestjes, georganiseerd voor de Poperingse kinderen, vonden hier plaats. Dan weer deed de hopzolder dienst als cinemazaal en werden voor de soldaten films gedraaid. Deskundige sprekers, zowel gewone soldaten als officieren, hielden er lezingen over diverse onderwerpen als gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting, met de bedoeling de militairen voor te bereiden op een reïntegratie in het burgerleven. Professoren uit Oxford en Cambridge behandelden vraagstukken in verband met politiek, architectuur, ethiek, topografie, enz. en er werden grote debatten gehouden over onder andere de zin en onzin van de oorlog, de economische positie van de vrouw en de multiculturaliteit van Talbot House. De eerste verdieping van het hoppemagazijn werd door het 8ste Legerkorps ingenieus omgebouwd tot een 'Concert Hall'. Er werd een artistiek directeur aangesteld, en er was een vast huisorkest. Avond na avond werd een grote verscheidenheid aan activiteiten op het getouw gezet. In de winter van 1917 werd een vast toneelgezelschap opgericht, en ook komedianten, voordrachtskunstenaars, goochelaars en illusionisten traden er op.

Talbot House groeide uit tot één van de belangrijkste instellingen van het Britse Leger, en bleef open tot in de lente van 1918, toen het Duits offensief Poperinge binnen de oorlogszone bracht.

Pluralisme, verdraagzaamheid, en wederzijds respect vormden de sleutelwaarden van wat uitgroeide tot een internationale Toc H-beweging. In Londen en andere Britse steden werden huizen opgericht en in zowat alle landen van het Britse Rijk kwamen mensen samen die Talbot House in het begin hadden gekend. De geest van Talbot House herleefde.

Ogenblikkelijk na de oorlog al groeide het huis uit tot een waar pelgrimsoord voor de oud-soldaten en hun families. Op 17 maart 1919 werd het hoppemagazijn verkocht, en eind de jaren '20 werd ook het hele huis zélf te koop gesteld. Toc H greep deze unieke kans en in 1929 kocht majoor P. Slessor (in opdracht van Lord Wakefield of Hythe, een goede vriend van 'Tubby' Clayton) het voormalige 'heem' terug. Met de vraag het huis voor altijd te bewaren en de geest ervan te propageren schonk Lord Wakefield het in 1930 aan een speciaal hiertoe opgerichte vzw. Van bij het begin tot in 1949 speelde majoor Slessor als secretaris een centrale rol in de vzw. Hij liet de herwonnen thuishaven inrichten en ombouwen tot pelgrims- en herinneringsoord voor de Toc H-beweging. Zo werd in 1933 in de tuin een nieuw badhuis gebouwd (het 'Slessorium', naar hem genoemd), en de twee verdiepingen werden meer en beter ingericht voor het verschaffen van slaapgelegenheid. Deze eerste periode heeft het onomkeerbare spoor aangewezen waarop Talbot House zich tot op vandaag bevindt.

In 1996 kreeg de vzw Talbot House de kans om het ondertussen verwaarloosde hoppemagazijn, de voormalige Concert Hall, aan te kopen en zo de originele eenheid te herstellen met het Huis. In 1998 werd het magazijn beschermd als monument. De plannen voor de restauratie en de herinrichting werden in 2003-2004 uitgevoerd. In 2004 werd Talbot House met zijn tuin en slessorium dan ook bij Ministerieel Besluit eveneens als monument beschermd.

Beschrijving

Alternatieve naam: Toc H

De site 'Talbot House' bestaat uit:

- De 'Concert Hall' waar de bezoeker ontvangen wordt en een museum over Poperinge tijdens de Eerste Wereldoorlog te vinden is. Op de eerste verdieping speelt een film met de 'Happy Hoppers'.
- Het huis 'Talbot House' zelf, bestaande uit een gelijkvloerse met ontvangstruimten (waaronder een kantine met piano), een eerste verdieping met slaapkamers (de 'Chaplain's room', de 'Old Library' enzomeer), een tweede verdieping met bureaus en een kapel in de zolderruimte (de 'Upper room'). Doorheen het hele huis zijn er spitsvondige aanwijzingen van Tubby Clayton te vinden.
- Het 'Slessorium' waar een inleiding op het Talbot House te vinden is en ook de toiletten.
- De tuin met onder meer een Japanse vredespaal.
- Talbot House [online] <http://www.talbothouse.be> (geraadpleegd op 23 mei 2005)

'Talbot House', zie het uithangbord met opschrift 'Talbot House 1915- ?. Every-Man's Club.'

Herenhuis met second-empire-inslag, uit het derde kwart van de 19de eeuw. Naar verluidt werd het gebouwd in 1875 door een hophandelaar. Vanaf eind 1915 fungeerde het huis als soldatenclub opgericht door de Britse aalmoezeniers Neville Talbot en P.B. Clayton, en genoemd naar de jong gesneuvelde broer van de eerstgenoemde. Na de Eerste Wereldoorlog groeide deze uit tot de internationale Toc H-beweging (Toc H: soldatenjargon voor de initialen van Talbot House). De doelstellingen hiervan waren kameraadschap en beleving van het Christendom, gesymboliseerd door de brandende olielamp of 'Lamp of Maintenance'. In 1929 werd het huis aangekocht door Lord Wakefield of Hythe, die het aan de Toc H-beweging schonk. Talbot House bleef een internationale ontmoetingsplaats. Heden zijn er echter problemen omtrent een alternatieve functie door het steeds afnemend aantal oudstrijders.

Dubbelhuis van vijf traveeën en drie bouwlagen onder zadeldak met kunstleien (nokrichting parallel aan de straat). Uitzicht uit het derde kwart van de 19de eeuw, echter mogelijk met oudere kern van 1798 volgens resterende cijfers 98 van lichtere bakstenen opgenomen in het metselverband van de linker zijgevel. Gecementeerde lijstgevel op arduinen plint. Horizontale gevelgeleding door middel van sokkelvormende begane grond met imitatiebanden, doorgetrokken arduinen lekdrempels op versierde consoltjes onder de bovenvensters, en gevelbekroning bestaande uit gelede architraaf, fries met triglifien waartussen afwisselend leeuwenkop, masker en rozet, en houten gootlijst op klossen waartussen rozetten. Rechthoekige muuropeningen. Benedenvensters met persiënnes. Bovenvensters opgenomen in geriemde omlijsting met oren en uitgewerkte sluitsteen onder festoenen met masker. Arduinen, geprofileerde poortomlijsting op neuten. Houten, deels beglaasde vleugel deur met gietijzeren, fraai gestileerde hekken; bronzen

deurringen. Vlak gehouden, bakstenen achtergevel uitziend op de beboomde tuin; aanleunende veranda. Halfronde zoldervensters met radverdeling, in de zijgevels.

Behouden interieur. Salon en hal met rijk versierd stucplafond voorzien van bloem- en bladranken; aansluitende geschilderde versiering voor de salondeuren met deurstuk. Marmeren schoorsteenmantels. Houten balustrertrap; trappaal versierd met rankwerk. Rondboognis met schelpvulling, tussen muurkasten in de trapmuur (neo-Lodewijkstijlen). Zolder met schaargebint ingericht tot kapel, 'The Upper Room'.

- LEEUWERCK E. 1975: Poperinge "De Wieg van de Toc H-beweging". Diamanten Jubileum 1915-1975, *Aan de Schreve* V.2, speciaal nr. Toc H-beweging.
- TILLIE W. 1975: *Historische gevels en gebouwen. Monumentenjaar 1975*, Poperinge, 60-61.

Waarden

Is aangeduid als

- **Gasthuisstraat 43 (Poperinge)** Z.g. "Talbot House" cf. uithangbord met opschrift "Talbot House 1915- ?. Every-Man's Club." Herenhuis met second-empire inslag, uit XIX c; naar verluidt gebouwd in 1875 door een hophandelaar.
- **Gasthuisstraat 43 (Poperinge)** Het Talbot House met tuin te Poperinge, is beschermd als monument.

Omvat de aanduiding als

- **Gasthuisstraat 43 (Poperinge)** De gevels en bedaking van het Talbot House te Poperinge zijn beschermd als monument.

Is deel van

- **Gasthuisstraat (Poperinge)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/31044>